

NOTA SOBRE EL TEXT I BIBLIOGRAFIA

Aquesta obra és una reescriptura de les tragèdies d'Eurípides sobre la figura d'Ifigènia, i consta de dues parts –*El dia* i *La nit*– força diferents quant al treball textual.

A *El dia* he reescrit en vers els episodis de la *Ifigènia a Àulida* d'Eurípides, amb llibertat expressiva però resseguint força de prop el desenvolupament original. He partit de la traducció literal de Théobald Fix i Philippe Le Bas, alhora que he consultat les opcions –sovint d'allò més diverses– emprades per altres traduccions que consigno a la bibliografia i, per a alguns passatges que em semblaven particularment problemàtics, he treballat també amb el text grec original. Els cors d'*El dia*, en canvi, no segueixen la tragèdia d'Eurípides sinó que han estat escrits especialment per a aquesta obra –amb l'excepció del cor dedicat al naixement d'Apol·lo, una reescriptura bastant lliure del tercer estàsim de la *Ifigènia entre els taures* d'Eurípides.

Pel que fa a *La nit*, la refosa d'Eurípides encara és molt més radical, i m'he permès refer-hi amb més gran llibertat alguns fragments puntuals de les seves tragèdies *Electra*, *Orestes* i, sobretot, *Ifigènia entre els taures*.

A banda de les qüestions estrictament textuales, no vull deixar de mencionar que el plantejament d'*Ifigènia* és fill de les llargues converses amb l'Àlícia Gorina i la Sílvia Delagneau, corresponsables de la dramaturgia escènica. Així mateix, no em vull estar d'agrair a la Lluïsa Cunillé i a l'Esteve Miralles que m'ajudessin a polir dramàticament les primeres versions de l'obra, i al Pere Arquillué, a la Marta Ossó i a l'Emma Vilarasau que m'ajudessin a afinar actoralment diverses rèpliques dels personatges protagonistes.

Albert Arribas

TRADUCCIONS D'EURÍPIDES CONSULTADES

FIX, Théobald i LE BAS, Philippe (traducció literal al francès). *Iphigénie à Aulis*. Paris: Hachette, 1843.

ALBINI, Umberto (traducció a l'italià). *Ifigenia in Tauride. Baccanti*. Milano: Garzanti, 1987.

ALBINI, Umberto – FAGGI, Vico (traducció a l'italià). *Ecuba. Elettra*. Milano: Garzanti, 1983.

ALSINA CLOTA, Josep (traducció al castellà). *Las suplicantes. Electra. Orestes*. Barcelona: Bruguera, 1982.

BYNNER, Witter (traducció a l'anglès). *The Complete Greek Tragedies. Euripides*, III (ed. David Grene i Richmond Lattimore). Chicago – Londres: The University of Chicago Press, 1992.

CROPP, Martin J. (traducció a l'anglès). *Iphigenia in tauris*. Warminster: Aris & Phillips, 2000.

- DELCOURT-CURVERS, Marie (traducció al francès). *Tragédies Complètes*, I i II. Paris: Éditions Gallimard, 1962.
- FERRARI, Franco (traducció a l'italià). *Ifigenia in Tauride . Ifigenia in Aulide*. Milano: RCS Rizzoli Libri S.p.A., 1988.
- JOUAN, François (traducció al francès). *Iphigénie à Aulis*. Paris: Les Belles Lettres, 1983.
- KOVACS, David (traducció a l'anglès). *Suppliant Women. Electra. Heracles*. Cambridge: Harvard University Press, 1998.
- . *Trojan Women. Iphigenia among the Taurians. Ion*. Cambridge: Harvard University Press, 1999.
- . *Helen. Phoenician Women. Orestes*. Cambridge: Harvard University Press, 2002.
- . *Bacchae. Iphigenia at Aulis. Rhesus*. Cambridge: Harvard University Press, 2002.
- LABIANO, Juan Miguel (traducció al castellà). *Tragedias*, II. Madrid: Cátedra, 1999.
- . *Tragedias*, III. Madrid: Cátedra, 2000.
- MACÍA APARICIO, Luis M. (traducció al castellà). *Ifigenia en Áulide. Electra. Orestes*. Madrid: Alianza Editorial, 2002.
- MEDINA GONZÁLEZ, Alberto – LÓPEZ FÉREZ, Juan Antonio (traducció al castellà). *Tragedias*. Madrid: Gredos, 1977.
- MÉRIDIÉ, Louis (traducció al francès). *Oreste*. Paris: Les Belles Lettres, 1968.
- MILMAN, Shelley Dean – POTTER – WODHULL (traducció a l'anglès). *The Plays of Euripides in English in 2 volumes*. London & Toronto – New York: J. M. Dent & Sons – E. P. Dutton & CO, 1906.
- MURRAY, Gilbert (traducció a l'anglès). *Gilbert Murray's Euripides . 'The Trojan Women' and Other Plays*. Exeter: Bristol Phoenix Press, 2005.
- MUSSO, Olimpio (traducció a l'italià). *Tragedie di Euripide*, II. Torino: Unione Tipografico-Editrice Torinese, 1993.
- ONAINDIA, Tomás (traducció al castellà). *Tragedias*. Madrid: EDAF, 2014.
- PAIS DE ALMEIDA, Carlos Alberto (traducció al portuguès). *Ifigénia em Áulide*. Lisboa: Fundação Calouste Gulbenkian – Junta Nacional de Investigação Científica e Tecnológica, 1998.
- PARMENTIER, Léon – GRÉGOIRE, Henri (traducció al francès). *Les Troyennes. Iphigénie en Tauride. Électre*. Paris: Les Belles Lettres, 1925.
- PESSONNEAUX, Émile (traducció al francès). *Médée. Andromaque. Les Troyennes. Électre. Iphigénie en Aulide*. Paris: Le Grand Livre du Mois, 1995.
- TURATO, Fabio (traducció a l'italià). *Ifigenia in Aulide*. Venezia: Marsilio, 2001.

VALLE, Eugenio della (traducció a l'italià). *Ifigenia in Aulide*. Bari: Laterza, 1974.

WEST, Martin L. (traducció a l'anglès). *Orestes*. Warminster: Aris & Phillips, 1987.